

Sygn. akt I ACa 832/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Jastrzębska
Sędziowie :	SA Joanna Naczyńska SO del. Tomasz Tatarczyk (spr.)
Protokolant :	Katarzyna Noras

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2020 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. O.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o zwolnienie od egzekucji

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 19 kwietnia 2019 r., sygn. akt II C 215/18

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Joanna Naczyńska SSA Ewa Jastrzębska SSO del. Tomasz Tatarczyk

Sygn. akt I ACa 832/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo, którym powód dochodził zwolnienia od zabezpieczenia i egzekucji akcji na okaziciela Huty (...) SA w R. i orzekł o kosztach procesu. Przytoczył następujące motywy rozstrzygnięcia : Huta (...) SA w R. zorganizowała obrót swoimi akcjami. Posiadała statut zawierający uregulowania dotyczące obrotu akcjami. Art. 7 ust. 2 statutu przewidywał, że spółka może zorganizować obrót swoimi akcjami pomiędzy osobami trzecimi albo zlecić zorganizowanie i prowadzenie takiego obrotu. Według art. 9 ust. 2

statutu, w celu wydania akcji spółka miała złożyć je do depozytu w wybranym przez siebie banku, biurze maklerskim lub innej instytucji posiadającej uprawnienia do przechowywania papierów wartościowych oraz spowodować wydanie akcjonariuszowi przez ten bank, biuro maklerskie lub instytucję imiennego zaświadczenia depozytowego. Z art. 9 ust. 3 statutu wynika, że akcjonariusz może podjąć akcje z depozytu, o którym mowa w art. 9 ust. 2, po ich uprzedniej zamianie na akcje imienne. Zgodnie natomiast z art. 9 ust. 5 statutu, zbycie akcji imiennych wymaga zgody spółki. Wyznaczonym domem maklerskim do przechowywania dokumentów akcji spółki był T. (...) w K.. Akcje Huty (...) posiadała (...) Grupa SA. W związku z toczącym się postępowaniem karnym akcje, jako dowód rzeczowy, znalazły się na przechowaniu w NBP. Po uznaniu ich przez prokuratora za zbędne dla toczącego się postępowania karnego, zostały wydane (...) Grupa SA w C. jako pokrzywdzonemu, a odebrał je A. P. będący jej jedynym członkiem zarządu. W czasie kiedy akcje stanowiły dowód rzeczowy w postępowaniu karnym została zawarta umowa pomiędzy (...) Grupa SA w C., a A. P., na mocy której spółka sprzedała mu akcje. Po zwrocie akcji przez prokuraturę ani (...) Grupa SA, ani A. P. nie złożyli ich do depozytu prowadzonego przez T. (...). A. P. zbywał akcje Huty (...) m. in. A. (...) spółce z o.o. w K., ta zaś spółka w bardzo krótkich odstępach czasowych, albo tego samego dnia odprzedawała je innym osobom, w tym powodowi. Odbywało się to za pośrednictwem (...) SA w K.. W 2016 r. powód dowiedział się o możliwości zakupu akcji Huty (...) SA od doradcy (...). Powód wraz z małżonką szukali sposobu na zainwestowanie swoich oszczędności. Powód samodzielnie nie interesował się i nie analizował sytuacji Huty (...) SA, gdyż był w przekonaniu, że dokonał tego jego doradca. W dniu 25 lipca 2016 r. złożył (...) SA dyspozycje nabycia akcji na okaziciela serii A Huta (...) Spółki Akcyjnej w R. w liczbie 4 000 za cenę 100 000 zł, gdzie sprzedającym będzie (...) spółka z o.o. w K.. Potwierdził przy tym, że został poinformowany, iż nabycie akcji wiąże się z ryzykiem wystąpienia sporu sądowego, dotyczącego skuteczności nabycia akcji wynikającego z zapisów art. 9 statutu spółki Huta (...) przewidującego przechowywanie akcji spółki w depozycie wybranym przez nią i wyjęcie ich z depozytu jedynie po uprzedniej zamianie na akcje imienne, w związku z czym występowanie akcji na okaziciela poza depozytem jest sytuacją nieprzewidzianą w statucie spółki oraz ograniczenie zbywalności akcji imiennych poprzez konieczność uzyskania zgody spółki. W dniu 2 sierpnia 2016 r. została zawarta umowa sprzedaży akcji pomiędzy powodem, a A. (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K., na mocy której powód nabył 4 000 akcji zwykłych na okaziciela serii (...) spółki Huta (...) za cenę 100 000 zł. W umowie zawarto zapis, że przeniesienie posiadania akcji nastąpi stosownie do treści art. 350 w związku z art. 921¹² i 921¹⁶ k.c. poprzez zawarcie umowy i poinformowanie o niej (...). W sprawie z wniosku pozwanej (...) SA w K. przeciwko (...) -Grupie SA Sąd Okręgowy w Katowicach udzielił zabezpieczenia roszczenia o zapłatę kwoty 39 800 000 zł poprzez zajęcie akcji na okaziciela Huty (...). Komornik na wniosek uprawnionej dokonał zajęcia akcji, pośród których znajdowały się akcje zakupione przez powoda. Powód wezwał pozwaną do zwolnienia akcji od zajęcia. (...) Grupa SA w oświadczeniu z 7 sierpnia 2017 r. wskazała, że nie rości sobie jakichkolwiek praw do akcji, które zostały zajęte przez komornika. Podstawę żądania pozwu stanowił art. 841 § 1 k.p.c., zgodnie z którym, osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Znajduje ten przepis odpowiednie zastosowanie w przypadku zajęcia dokonanego w toku postępowania zabezpieczającego. Powód wniósł powództwo z zachowaniem miesięcznego terminu przewidzianego w § 3 art. 841 k.p.c. Nabycie przez niego akcji objętych żądaniem powództwa nastąpiło bez zachowania wymogów statutu spółki Huta (...), co czyni to nabycie nieskutecznym. Biuro (...), w którym dokonano sprzedaży akcji nie było biurem wyznaczonym przez Hutę (...). Zapisy art. 7 i 9 statutu Huty (...), wbrew twierdzeniom powoda, nie stanowiły sprzecznego z prawem ograniczenia zbywania akcji. Poza tym, do przeniesienia własności dokumentu potrzebne jest jego wydanie. Wymóg wydania dokumentu stanowi odstępstwo od zasady ogólnej, zgodnie z którą sama już umowa przenosi własność rzeczy oznaczonej co do tożsamości. Wydanie dokumentu jest niezbędnym warunkiem wywołania skutku przejścia prawa na osobę, której przenoszony jest prawo wręcza dokument. Przeniesienie akcji na okaziciela nie jest uregulowane wprost w kodeksie spółek handlowych, w związku z czym zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego o przenoszeniu praw z papierów wartościowych na okaziciela, uzupełnione przepisami o przelewie i przenoszeniu własności rzeczy. Art. 921¹² k.c. stanowi, że przeniesienie praw z dokumentu na okaziciela wymaga wydania tego dokumentu. Do wydania akcji dochodzi tylko wtedy, gdy przeniesienie posiadania następuje w sposób określony w art. 348 k.c., czyli przez przekazanie faktycznego władztwa nad dokumentem akcyjnym, wręczenie go akcjonariuszowi. W przypadku akcji na okaziciela dla skuteczności transakcji niezbędne jest co najmniej wydanie akcji nabywcy przez wręczenie dokumentu

akcyjnego. Materiał dowodowy w niniejszej sprawie jednoznacznie wykazał, że do wydania dokumentów akcyjnych powodowi w ogóle nie doszło, pomimo sporządzenia umowy o sprzedaży spornych akcji. Powód sam wskazał, że w rzeczywistości nawet nie widział tychże akcji. Gdyby przyjąć, że wystarczającym było wydanie, stosownie do art. 348 k.c., dokumentu umożliwiającego rozporządzenie akcjami lub wydanie środka dającego faktyczną władzę nad akcjami, to wskazać należy, że powód nie udowodnił, aby wydano mu także taki dokument. Własności akcji nie uzyskał powód w trybie art. 169 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli osoba nieuprawniona do rozporządzania rzeczą ruchomą zbywa rzecz i wydaje ją nabywcy, nabywca uzyskuje własność z chwilą objęcia rzeczy w posiadanie, chyba że działa w złej wierze. Nie można uznać, że powód nabywając akcje działał w dobrej wierze, skoro zdawał on sobie sprawę z sytuacji prawnej akcji objętych umową, co potwierdza treść podpisanej przez niego dyspozycji, w której oświadczył, że został poinformowany o tym, iż nabycie akcji wiąże się z ryzykiem wystąpienia sporu sądowego dotyczącego skuteczności ich nabycia w związku z zapisami statutu Huty (...). Z dołożenia należytej staranności nie zwalniało powoda korzystanie z pomocy doradcy finansowego. Ponieważ nie doszło do skutecznego nabycia przez powoda akcji, powództwo nie mogło być uwzględnione. O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. W apelacji powód zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 57 § 1 k.c., art. 337 § 1 k.s.h. przez błędną wykładnię, a w konsekwencji niezastosowanie, skutkujące ustaleniem, że w razie sprzedaży akcji na okaziciela w sposób nieprzewidziany w statucie emitenta, a więc akcji na okaziciela znajdujących się poza depozytem „przymusowym”, transakcja taka nie jest skuteczna, a więc statut może ograniczać sposób zbywania akcji na okaziciela, podczas gdy zbywalność akcji na okaziciela nie może zostać skutecznie ograniczona, a postanowienia statutu wskazujące miejsce, w którym akcje na okaziciela powinny być zdeponowane mają co najwyżej charakter czynności, o której stanowi art. 57 § 2 k.c., a więc nie wpływają na ważność i skuteczność umowy sprzedaży akcji zawartej z naruszeniem tych postanowień statutu, art. 348 k.c. w związku z art. 921¹² i art. 921¹⁶ k.c. przy uwzględnieniu art. 343 § 1 k.s.h. przez błędną wykładnię, jako stanowiącego o konieczności wręczenia akcji na okaziciela dla skutecznego ich wydania, podczas gdy wydanie, o którym stanowi art. 348 k.c., nie musi nastąpić przez wręczenie „z ręki do ręki”, a możliwe jest także wydanie rzeczy za pomocą aktów symbolicznych, do jakich należy zaliczyć dokonanie zmiany zapisów na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez dom maklerski, gdy do zawarcia umowy sprzedaży dochodzi przy działaniu tego domu maklerskiego jako pełnomocnika reprezentującego obie strony umowy sprzedaży, dodatkowo uprawnionego do dokonywania czynności wydania i odbioru akcji, gdyż do wydania dochodzi wówczas z chwilą zawarcia umowy sprzedaży i wprowadzenia zmian stanu posiadania w systemie teleinformatycznym domu maklerskiego, art. 350, 921¹² i 921¹⁶ k.c. w związku z art. 343 § 1 k.s.h. przez błędną wykładnię, jako stanowiących o konieczności wręczenia akcji na okaziciela dla skutecznego ich wydania, podczas gdy wymóg wydania papieru wartościowego jest stosowany odpowiednio, a nie wprost, do akcji na okaziciela, o czym stanowi art. 921¹⁶ k.c., więc może nastąpić w każdy ze sposobów przeniesienia posiadania, także w sposób o którym stanowi art. 350 k.c., art. 7 i 167 § 1 k.c. przez błędną wykładnię polegającą na ustaleniu, że powód nie nabywał akcji w dobrej wierze, podczas gdy nie powinno budzić wątpliwości, że był on przekonany o tym, że sprzedawca jest uprawniony do rozporządzenia akcjami, naruszenie prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na ocenie zgromadzonego materiału dowodowego w sposób niezgodny z powiązaniem istniejącymi pomiędzy poszczególnymi dowodami, a więc bez wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, co doprowadziło do błędnego ustalenia, że treść punktu 6 dyspozycji nabycia instrumentów finansowych rynku niepublicznego podpisanej przez powoda stanowi o braku przesłanki dobrej wiary po stronie powoda, podczas gdy z zeznań powoda jasno wynika, że nabywał on akcje w przekonaniu o skuteczności transakcji, a doradca inwestycyjny któremu ufał nie przedstawił powodowi ryzyka co do skuteczności nabycia akcji, powód zaś jako osoba nie mająca wiedzy prawnej działał przy pomocy osób profesjonalnie i odpłatnie trudniących się obrotem instrumentami finansowymi, nadto sama treść rzeczzonego punktu dyspozycji nabycia stanowi tylko o ryzyku sporu sądowego, a nie o ryzyku co do materialno-prawnej skuteczności nabycia, albowiem jak wynika z zeznań świadków, skuteczność transakcji nie budziła niczyjej wątpliwości, natomiast z uwagi na dotychczasową praktykę emitenta istniało ryzyko, że akcjonariusz będzie musiał toczyć spór sądowy, jeśliby emitent nie chciał dopuścić go do wykonywania praw korporacyjnych z tych akcji, art. 233 § 1 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na ocenie zgromadzonego materiału dowodowego w sposób niezgodny z powiązaniem istniejącymi pomiędzy poszczególnymi dowodami, a więc bez wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, co doprowadziło do braku następujących ustaleń faktycznych, które wynikają z dopuszczonych i przeprowadzonych dowodów uznanych za wiarygodne, że

w chwili podjęcia przez prokuratora akcji wybranym przez emitenta domem maklerskim był (...) S.A., a w chwili wydania tych akcji przez prokuratora, depozyt „przymusowy” przeniesiono do (...) SA zawierając z tymże domem maklerskim umowę, na podstawie której nie można było złożyć do depozytu tego domu maklerskiego akcji innych niż enumeratywnie wymienione w umowie, a więc nie można tam było złożyć akcji powoda, że akcje na okaziciela (w tym te finalnie kupione przez powoda i sporne w niniejszej sprawie), zostały przez A. P. skutecznie nabyte od (...) Grupa SA, art. 165 § 2 k.p.c. przez niezastosowanie skutkujące błędem w ustaleniach faktycznych polegającym na ustaleniu, że pozew w niniejszej sprawie został wniesiony 18 sierpnia 2017 r., podczas gdy został on do Sądu nadany 17 sierpnia 2017 r. przesyłką poleconą, błędy w ustaleniach faktycznych polegające na ustaleniu, że nie doszło do wydania dokumentów akcyjnych na rzecz powoda, podczas gdy niewątpliwie do wydania takiego doszło, bowiem zyskał on możliwość dysponowania akcjami. W oparciu o te zarzuty domagał się skarżący zmiany wyroku przez uwzględnienie powództwa, zasądzenia od pozwanej kosztów procesu za obie instancje.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Nietrafnie zarzuca apelacja naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten określa zasadę swobodnej oceny dowodów, zgodnie z którą sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, a zatem z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Naruszenie tego przepisu może polegać na błędnym uznaniu, że przeprowadzony w sprawie dowód ma moc dowodową i jest wiarygodny albo że wiarygodności i mocy dowodowej jest pozbawiony. Prawidłowe postawienie zarzutu obraży art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wskazania konkretnych zasad, które sąd naruszył i dowodów, przy ocenie których do naruszenia takiego doszło.

Mylnie w ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. podważa apelacja wykładnię oświadczenia powoda zawartego w punkcie 6 dyspozycji nabycia instrumentów finansowych rynku niepublicznego w powiązaniu z treścią zeznań, jakie on złożył, które świadczyć mają o jego dobrej wierze przy nabyciu akcji oraz wywodzi, że ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego są niekompletne, bo pominięto okoliczności, o których świadczyły uznane przez ten Sąd za wiarygodne dowody.

Nie popełnił Sąd Okręgowy błędu ustalając, że nie doszło do wydania dokumentów akcji powodowi. Fakt, że powodowi nie wydano akcji przez ich fizyczne wręczenie jawi się jako niesporny, apelacja nietrafnie zatem zarzuca w tym zakresie błąd w ustaleniach w istocie odnosząc się do oceny prawnej charakteru umowy zbycia akcji na okaziciela.

Błędnie, jak słusznie natomiast zarzucił skarżący, ustalił ten Sąd datę wniesienia pozwu na 18, zamiast na 17 sierpnia 2017 r. ale błąd ten nie miał żadnego wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Pozostałe ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego są prawidłowe i należało je przyjąć za własne.

Trafnie wskazał ten Sąd, że przeniesienie akcji na okaziciela nie jest uregulowane wprost w kodeksie spółek handlowych, w związku z czym zastosowanie znajdują w tym wypadku przepisy kodeksu cywilnego o przenoszeniu praw z papierów wartościowych na okaziciela, uzupełnione przepisami o przelewie i przenoszeniu własności rzeczy.

Według art. 921¹² k.c., przeniesienie praw z dokumentu na okaziciela wymaga wydania tego dokumentu. Z mocy art. 921¹⁶ k.c. przepis ten ma odpowiednie zastosowanie do papierów wartościowych opiewających na prawa inne, niż wierzytelności. Odpowiednie zastosowanie nie powinno polegać na pominięciu wymogu wydania dokumentu dla skuteczności przeniesienia praw z niego. Art. 921¹² k.c., odpowiednio stosowany, wymaga zatem przekazania faktycznego władztwa nad akcjami na okaziciela, inaczej niż w przypadku przeniesienia akcji imiennych, do skuteczności którego zgodnie z art. 339 kodeksu spółek handlowych wystarcza pisemne oświadczenie oraz przeniesienie posiadania akcji.

Ponieważ wydanie rzeczy jest jednym ze sposobów przeniesienia posiadania, a przeniesienie prawa z dokumentu wymaga wydania tego dokumentu, odmówić należy trafności stanowisku, że wydanie dokumentu nastąpić może nie tylko w sposób określony w art. 348 k.c., czyli zasadniczo przez fizyczne jego wydanie (wręczenie nabywcy) lecz także w trybie art. 349-351 k.c., które przewidują przeniesienie posiadania bez wydania jego przedmiotu.

Zarzut naruszenia art. 350 w związku z art. 921¹² i 912¹⁶ k.c. jest więc nieuzasadniony.

Z fizycznym wydaniem rzeczy art. 348 k.c. zrównuje natomiast wydanie nabywcy dokumentów, które umożliwiają rozporządzanie rzeczą, jak również wydanie środków, które dają faktyczną władzę nad rzeczą.

Z ustaleń stanu faktycznego sprawy wynika, że dokumenty akcji w chwili ich nabycia przez powoda od spółki (...) oraz przez tę spółkę od A. P. znajdowały się w domu maklerskim i dom maklerski w zawarciu obu transakcji pośredniczył. Odbyły się zatem transakcje z udziałem dzierżyciela akcji, towarzyszyło im dokonanie zmian zapisów na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez ten dom, wystawienie raportów z wykonania zlecenia zbycia i nabycia akcji, przeniesienie praw z umów depozytowych. Czynności te umożliwiły nabywcy rozporządzanie akcjami, podobnie jak wydanie zaświadczenia depozytowego. Równoznaczne przeto były z fizycznym wydaniem dokumentów akcji dając nabywcy faktyczne nad nimi władztwo. Czyni to zarzut naruszenia art. 348 w związku z art. 921¹² i 912¹⁶ k.c. chybionym, jako że właśnie zastosowanie unormowania zdania drugiego art. 348 k.c. pozwoliłoby na uznanie skuteczności nabycia przez powoda akcji, gdyby nie sprzeciwiały się temu postanowienia statutu emitenta.

Pozwana kwestionowała skuteczność nabycia przez powoda akcji Huty (...), z których zamierza zaspokoić część roszczeń przysługujących jej wobec (...) -Grupy SA.

Stosownie do art. 841 § 1 k.p.c., osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa.

Przepis ten stanowił podstawę żądania pozwu.

Wobec podważenia przez pozwaną prawa powoda do akcji zajętych w wykonaniu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia w sprawie przeciwko (...) -Grupie SA, rzeczą powoda było wykazanie, że akcje te skutecznie nabył. Ponieważ akcje miały być przedmiotem kolejnych transakcji powodujących przejście ich własności z (...) -Grupy SA na A. P., z A. P. na A. (...) spółkę z o.o., z A. (...) spółki z o.o. na powoda, udowodnić powinien powód ważne i skuteczne ich zawarcie.

W toku postępowania przedstawił powód umowę sprzedaży akcji, jaką w dniu 2 sierpnia 2016 r. zawarł z A. (...) spółką z o.o. w K., umowę sprzedaży akcji zawartą również w sierpniu 2016 r. pomiędzy A. (...) spółką z o.o., a A. P. oraz umowę z 26 sierpnia 2010 r. zawartą pomiędzy A. P., a (...) -Grupa SA w K..

Z ostatniej z wymienionych wyżej umów i ustalonych w sprawie faktów wynika, że (...) -Grupa SA w K. zbyła akcje Huty (...) na rzecz członka swojego zarządu A. P. w czasie, gdy były one zajęte jako dowód w sprawie karnej, również dwie pozostałe transakcje zbycia akcji odbyły się poza domem maklerskim wyznaczonym przez emitenta.

Powód jest w błędzie uważając z jednej strony, że w sprawie powinien znaleźć zastosowanie art. 350 k.c., z drugiej zaś strony powołując się na unormowanie art. 169 § 1 k.c. na wypadek uznania, że nabył on akcje od osoby nieuprawnionej. Według art. 169 § 1 k.c., jeżeli osoba nieuprawniona do rozporządzania rzeczą ruchomą zbywa rzecz i wydaje ją nabywcy, nabywca uzyskuje własność z chwilą objęcia rzeczy w posiadanie, chyba że działa w złej wierze. Przeniesienie posiadania w trybie art. 350 k.c., czyli przez zawarcie umowy między stronami i zawiadomienie posiadacza zależnego albo dzierżyciela, w posiadaniu których rzecz się znajduje, wyłącza zastosowanie art. 169 § 1 k.c., zgodnie z którym przesłanką nabycia własności jest wydanie rzeczy i objęcie jej w posiadanie przez nabywcę. Przewidziana w tym przepisie ochrona nabywcy w dobrej wierze nie dotyczy przypadku przeniesienia posiadania przewidzianego w art. 350 k.c.

Natomiast wobec przyjęcia, że wydanie powodowi akcji nastąpiło w trybie art. 348 k.c. ocenie poddać należało rozważania Sądu Okręgowego poczynione na gruncie art. 169 § 1 k.c.

Wbrew zarzutowi apelacji, za trafne w okolicznościach sprawy uznać trzeba przyjęcie przez ten Sąd, że dobrą wiarę powoda wyłączała jego wiedza odnośnie do tego, że akcje, które nabywa będące akcjami na okaziciela, występują poza określonym w statucie Huty (...) depozytem. Wyraz swojej wiedzy w tym przedmiocie dał powód składając dyspozycję nabycia akcji. Potwierdził w niej powzięcie informacji, że nabycie akcji wiąże się z ryzykiem wystąpienia sporu sądowego dotyczącego skuteczności nabycia akcji w związku z zapisem art. 9 statutu spółki Huta (...), przewidującego przechowywanie akcji w depozycie wybranym przez spółkę i wyjęcie ich z depozytu jedynie po uprzedniej zamianie na akcje imienne, wobec czego występowanie akcji na okaziciela poza depozytem jest sytuacją nieprzewidzianą w statucie.

Skarżący nadaje treści tego oświadczenia inne znaczenie, aniżeli w nim wyrażone jak twierdzi, że chodziło o ewentualny spór nie odnośnie do skuteczności nabycia akcji, a możliwości powoływania się przez ich nabywcę na status akcjonariusza wobec spółki.

W świetle znanych powodowi, jak wynika z treści jego dyspozycji, postanowień statutu Huty (...) przewidujących przechowywanie akcji w depozycie wybranym przez spółkę, możliwość podjęcia ich z tego depozytu tylko po ich zamianie na akcje imienne i ograniczenia zbywalności akcji imiennych poprzez konieczność uzyskania zgody spółki, występowanie poza tym depozytem akcji na okaziciela powinno zrodzić wątpliwości powoda co do skuteczności nabycia akcji przez zbywcę. W tym stanie rzeczy miał Sąd Okręgowy podstawy przyjąć, że nabywając akcje nie działał powód w usprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu, że spółce (...) przysługuje prawo do rozporządzania akcjami. Odmiennej oceny w tym zakresie nie uzasadnia sam fakt nabycia przez powoda akcji za pośrednictwem domu maklerskiego, brak wiedzy prawniczej, zaufanie, jakim darzył doradcę finansowego, przekonanie co do skuteczności transakcji.

Niezasadnie zarzuca apelacja naruszenie art. 57 § 1 i 337 k.s.h.

Statut spółki, jak podnosi skarżący, nie może ograniczać zbywalności akcji na okaziciela. Art. 337 k.s.h. w § 2 przewiduje taką możliwość tylko w odniesieniu do akcji imiennych. Według art. 334 § 2 k.s.h. może natomiast statut wprowadzić ograniczenia zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela albo odwrotnie.

Stosownie do art. 9 statutu spółki Huta (...) SA, wszystkie akcje spółki są akcjami zwykłymi na okaziciela; w celu ich wydania spółka złoży je do depozytu w wybranym przez siebie banku, biurze maklerskim lub innej instytucji posiadającej uprawnienia do przechowywania papierów wartościowych oraz spowoduje wydanie akcjonariuszowi przez ten bank, biuro maklerskie lub instytucję imiennego zaświadczenia depozytowego; akcjonariusz może podjąć akcje z depozytu po ich uprzedniej zamianie na akcje imienne; akcjonariusz może ponownie złożyć akcje do depozytu po zamianie akcji imiennych na akcje na okaziciela; zbycie akcji imiennych wymaga zgody spółki.

Wynikają z tych postanowień statutu ograniczenia polegające na tym, że akcje na okaziciela złożone w wybranym przez emitenta depozycie akcjonariusz może z tego depozytu podjąć po ich zamianie na akcje imienne, zbyć akcje imienne może po uzyskaniu zgody spółki, ponownie złożyć akcje do wybranego przez emitenta depozytu może po zamianie akcji imiennych na akcje na okaziciela.

Nie powinno ulegać wątpliwości, że w świetle tych postanowień statutu spółki skutku nie mogło odnieść zbycie akcji na okaziciela poza wskazanym przez emitenta depozytem, możliwość taka zachodziła tylko w odniesieniu do akcji imiennych, pod warunkiem uzyskania zgody spółki.

Wbrew temu, co zdaje się utrzymywać skarżący, nie wyłączał zastosowania wymienionych postanowień statutu fakt, że z wyznaczonego przez emitenta depozytu akcje zostały podjęte wobec ich zajęcia na potrzeby postępowania karnego i przekazane na przechowanie do NBP. Po uznaniu ich za zbędne dla postępowania karnego i wydaniu (...) -Grupie SA

powinny trafić ponownie do depozytu wybranego przez emitenta, tymczasem w czasie zajęcia zostały zbyte na rzecz A. P. poza tym depozytem i bez zamiany na akcje imienne.

Fakt, że w chwili wydania przez prokuraturę akcji (...) -Grupie SA dom maklerski, z którego na potrzeby postępowania karnego zostały one podjęte nie był już związany z emitentem umową o prowadzenie depozytu tych akcji, gdyż w międzyczasie, bo w dniu 12 grudnia 2012 r., zawarta została nowa umowa nie obejmująca tych akcji, nie oznacza wyłączenia wymogów statutu dotyczących przechowywania akcji na okaziciela w depozycie wybranym przez spółkę (choćby był nim inny, niż wskazany przed zajęciem akcji w postępowaniu karnym), możliwości podjęcia akcji z depozytu po ich zamianie na akcje imienne, uzyskania zgody spółki na zbycie akcji imiennych.

Brak spełnienia tych wymogów czyni nabycie akcji nieskutecznym.

Powołane postanowienia statutu Huty (...) nie ograniczały, jak twierdzi skarżący, wbrew dyspozycji art. 57 § 1 k.c., uprawnienia do przeniesienia praw zbywalnych lecz organizowały obrót akcjami w sposób, który gwarantować miał pewność tego obrotu a emitentowi dać wiedzę o strukturze akcjonariatu.

Zorganizowanie obrotu prawami zbywalnymi nie oznacza ograniczenia rozporządzalności tymi prawami, podobnie jak wymóg szczególnej formy dla określonych czynności prawnych nie stanowi o ograniczeniu uprawnień do ich dokonania.

Z przytoczonych względów apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążając powoda obowiązkiem zwrotu pozwanej, na jej żądanie, kosztów zastępstwa prawnego w tym postępowaniu.

SSA Joanna Naczyńska SSA Ewa Jastrzębska SSO Tomasz Tatarczyk